

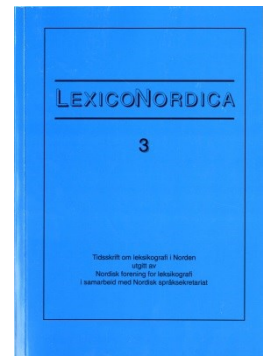
LexicoNordica

Titel: Oversættelseskorpora og tospråklige ordbøger

Forfatter: Tove Jacobsen

Kilde: LexicoNordica 3, 1996, s. 57-68

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Tove Jacobsen

Oversettelseskorpora og tospråklige ordbøker

Translation corpora are fairly new to bilingual lexicography. After a brief presentation of some of the characteristics of translation corpora, the author shows how even a small translation corpus can improve the entries of a recent Norwegian-French dictionary.

Behov for forbedring av tospråklige ordbøker

Tospråklige leksikografer ble i 80-årene sterkt kritisert for å lage ordbøker som ikke gjenspeilte språket slik det virkelig ble brukt. Denne holdningen finner man også igjen i f.eks. i tittelen på et innlegg av Mary Snell Hornby på Euralex-konferansen i Leeds 1983: "The Bilingual Dictionary – help or hindrance?"

Leksikografene kan vel være enige i at denne kritikken har vært berettiget. En av grunnene til denne svakheten er at materialet til tospråklige ordbøker vesentlig er blitt hentet fra andre ordbøker (spesielt enspråklige) og supplert med egen intuisjon, informanter og spredte belegg fra aviser, romaner, radio, TV o.l. Et middel til å lage bedre ordbøker er utvilsomt bruken av korpora.

Enspråklige korpora og tospråklige ordbøker

Enspråklige korpora ble naturlig nok først brukt til redigering av enspråklige ordbøker, men er også blitt et viktig hjelpemiddel ved redigering av tospråklige ordbøker. Til utarbeidelsen av Oxford-Hachettes og Collins-Roberts nye engelsk-franske/fransk-engelske ordbøker har redaktørene hatt til rådighet store enspråklige korpora både for engelsk og for fransk. Selve oversettelsesarbeidet har blitt gjort på tradisjonell måte, men oversettelsene ble også sjekket mot korpus. På den måten kunne man se om den foreslåtte oversettelsen ble brukt i samme type kontekst som oppslagsordet i utgangsspråket, og om det hørte til samme språknivå. Likeledes fikk man en omfattende liste over kollokasjoner på begge språk (Atkins 1994). Fremdeles er det lite erfaring med bruken av tospråklige (oversettelses)korpora ved redigering av ordbøker.

Elektronisk lagrede oversettelseskorpora i Norge

På det nåværende tidspunkt eksisterer det ett prosjekt som omfatter både et engelsk-norsk (ferdig) og et fransk-norsk oversettelseskorpus (i startfasen) i Oslo-Bergen.

Disse korpora blir ikke laget spesielt for leksikografi, men for oversettelsesteori og kontrastive studier i sin helhet. Materialet er hentet fra skriftspråket. Hvert korpus vil bestå av ca. 2 millioner fortløpende ord. (Johansson/Ebeling under trykking, Johansson/Hofland/Ebeling 1996)

Kriterier og problemer for oversettelseskorpora

I tillegg til de kriterier som gjelder for enspråklige korpora, vil det være spesielle kriterier for oversettelseskorpora. Disse gjelder spesielt oversetterne. Mange forskjellige oversettere bør være representert i korpus. (Baker 1995 setter opp en liste over kriterier for oversettere hvor det i tillegg kommer inn momenter som går på om oversetterne er amatører eller profesjonelle, innfødte eller ikke, free-lance eller ikke.) Kriteriet med flest mulig forfattere og flest mulig oversettere er vanskelig å oppfylle for små språk. For oversettelser fra norsk til fransk f.eks. er det bare et lite antall bøker som blir oversatt, og antallet oversettere er også begrenset. Oversetterne har i tillegg tendens til å spesialisere seg på få forfattere, slik at heller flere bøker av én forfatter blir oversatt enn én bok av flere forfattere. For å få representert flest mulig forfattere og flest mulig oversettere blir det i det engelsk-norske og fransk-norske korpuset bare tatt med tekstutdrag og ikke hele bøker. Hvert tekstutdrag starter fra begynnelsen av boka, og man kutter etter ca. 10.000–15.000 ord, helst ved slutten av et kapittel.

Imidlertid må korpora hvor man skal lete etter leksikalske ord være mye større enn disse. Man må derfor ikke ha for store forventninger til å finne eksempler på forekomster og oversettelser av alle oppslagsord i en ordbok. Det vil si at man kanskje ikke finner så mange oversettelser av kulturbundne ord og såkalte "faux amis" som man hadde håpet på. Det betyr imidlertid ikke at et slikt korpus er ubrukelig i ordboksøyemed. For grammatiske ord og andre frekvente ord som ofte kan være vanskelige å oversette, er det til stor hjelp å se hvordan oversettere har løst oversettelsesproblemer i kontekst.

For at data skal være lett tilgjengelige, bør man ha et effektivt automatisk lenkingsprogram som gjør at man kan søke på ett eller flere ord og få frem forekomstene både i setningen på originalspråket og den tilsvarende oversatte setningen samtidig. Med det automatiske lenkingsprogrammet som brukes i det norske oversettelseskorpuset, er feilmarginen på 2%. (Hofland 1995, Johansson/Hofland/Ebeling 1996.)

Forventninger til bruken av oversettelseskorpora i tospråklig leksikografi

I litteraturen rundt leksikografi er bruken av oversettelseskorpora nevnt som et viktig redskap for at ordbøkene i mye høyere grad enn i dag kan vise hvordan oppslagsord skal oversettes i kontekst. Salkie peker på hvor få oversettelsesmuligheter ordbøkene tar med sammenlignet med de mangfoldige oversettelsene han har funnet i et engelsk-fransk oversettelseskorpus (Salkie 1995). Salkie mener at ordbøker bør gjenspeile de strategier oversettere bruker i kontekst. Hartmann sier det samme når han snakker om at ordboksredaktørene må ha en "awareness of the techniques that can be used to bring about such translation equivalence." (Hartmann 1995:292f.).

Man bør imidlertid være litt skeptisk til det å forsøke å gjengi strategier og teknikker i ordbøker. En strategi som oversettere bruker – spesielt under tidspress – er utelatelsen. En tekst kan godt fungere utmerket i den situasjonen den er beregnet på, uten at alle ordene er oversatt. Denne strategien fungerer derimot ikke for ordboksredaktøren.

Innvendinger mot bruken av oversettelseskorpora i tospråklig leksikografi

Oversatte tekster har visse trekk til felles som ikke finnes i originaltekster, og disse skal være universelle. I tillegg kommer interferenser fra utgangsspråket. (Baker 1995, Gellerstam 1989.) Et slikt trekk er at den oversatte teksten gjøres mer forklarende enn originalteksten. Et eksempel på det finnes i følgende oversettelse fra engelsk til fransk:

"And the car's in the westbound lane?" I enquired, for Spindrift, North Carolina, is three and a half hours east of Richmond. (Cornwell, *All that remains*, 3)

Et la voiture est sur l'autoroute direction *ouest*? m'étonnai-je.

Spindrift, petite ville de Caroline du Nord, est en effet à trois heures et demie de route à l'est de Richmond. (6)

Denne tendensen til å forklare er nok universell, men det som er individuelt er at oversetterne ikke føler dette behovet på samme tid. I den norske oversettelsen av den engelske originalteksten er *Spindrift* ikke forklart:

"Mens bilen er i *vestgående* kjørebane?" spurte jeg, for Spindrift i North Carolina er tre og en halv times biltur østenfor Richmond. (6)

Et annet typisk trekk for oversettelser er at visse fenomen kan opptre mye hyppigere der (eller mindre hyppig) enn de ville gjøre i originaltekster.

Disse særtrekkene er ikke noe hinder for at et oversettelseskorpus kan brukes i leksikografien. Men det er viktig å følge med i oversettelsesteoretikernes arbeid med å kartlegge typer av slike universelle trekk for oversatt språk. Like viktig er det å være godt skolert i kontrastiv lingvistikk, så man lett ser når oversetteren ikke har klart å riste av seg utgangsspråket. (En oversikt over forskjeller mellom engelsk og fransk finnes bl.a. i Vinay/Darbelnet 1958.)

Det har vært vanlig å hevde at såkalte parallelle tekster, dvs. tekster som omhandler samme emne på begge originalspråkene, er mer verdifulle for tospråklig leksikografi enn oversettelseskorpora. Dette kan være riktig hvis man kan gå ut fra at slike tekster er fullstendig upåvirket av et fremmedspråk. Men hvis man ser på avistekster f.eks., så baserer journalister mye av sitt stoff på nyheter fra utenlandske kilder, og de kan lett bli påvirket av språket der. Dette gjelder i enda høyere grad utenlandskorrespondenter som etter en tid i et fremmed land er blitt påvirket av landets språkbruk. Skal man være sikker på at språket er ekte, burde man bare ta hensyn til artikler som behandler hendinger fra ens eget land hvor man ikke kan influeres av fremmedspråk. Ett eksempel på det kan være artiklene om OL på Lillehammer i 1994.

Et konkret forsøk på å utnytte et mindre oversettelseskorpus til å forbedre en ordboksartikkel

Som tidligere nevnt er det nesten bare frekvente ord man kan regne med å finne i et norsk-fransk oversettelseskorpus. (Man kan også finne ufrekvente ord, men i et nokså tilfeldig utvalg.) Jeg har her valgt

adverbet *akkurat* for å se om bruken av et oversettelseskorpus vil kunne forandre ordboksartikkelen med dette ordet som oppslag vesentlig i Stor norsk-fransk ordbok. Den opprinnelige artikkelen står nedenfor. Man vil se at oversettelsesekvivalentene ikke har noen forklaring med hensyn til hvilken kontekst de kan brukes i. Derimot er det et forholdsvis stort antall eksempler som skal vise fordelingen av de tre oversettelsesekvivalentene

Eksempelene fra Stor norsk-fransk ordbok er valgt ut etter konsultasjon av norske enspråklige ordbøker, og oversettelsene er laget ved hjelp av informanter eller eksempler man har funnet i franske tekster og ordbøker:

akkurat adv - (1) exactement, précisément, juste: **a-da** à ce moment précis; **han er akkurat kommet hjem** il vient juste de rentrer; **det koster a- 20 kroner** ça coûte exactement 20 couronnes; **hodet mitt rakk ham a- til skulderen** ma tête lui venait juste à l'épaule; **det varte a- en uke** ça a duré juste une semaine; **det er a- de samme folkene** ce sont exactement les mêmes personnes; **det er a- det samme for meg** ça m'est complètement égal; **han er ikke a- noe geni** il n'est vraiment pas génial; **det er a- like så godt** c'est exactement aussi bon (2) interj: **var det slik det var? - akkurat!** cela s'est vraiment passé comme ça? - exactement! (*el* parfaitement!, absolument!)

En gjennomgåelse av bare et lite oversettelseskorpus gir et mye rikere bilde av *akkurat* og de uttrykk det går inn i. Man kan dele dem inn i grupper:

1. Uttrykk for tid

Jeg gikk tilbake til, nåja, stuen, skrudde på radioen akkurat tidsnok til å unngå den første morgenandakten og prøvde å få et aldri så lite overblikk over situasjonen.

Je retournai dans, disons, le salon, ouïr la radio, juste à temps pour éviter la première méditation religieuse du matin, et essayai de faire le point de la situation.

Hun hadde svingt bilen helt over tvert og var akkurat i ferd med å kjøre inn gjennom et portrom.

Elle avait traversé la rue et s'engageait sous une porte cochère.

Jeg skulle akkurat til å gå inn, da jeg hørte, på et nokså gebrokkent spansk:

J'allais juste y entrer quand j'ai entendu, dans un espagnol quelque peu hasardeux:

"Jeg skal akkurat til å begynne.

J'allais justement m'y mettre.

Riktignok har jeg fått et slik forhold til posten at jeg kan la det gå dager da jeg ikke åpner et brev, men akkurat nå skulle jeg ha mitt noenlunde på det tørre: Lønnsoverføringen gikk inn på konto den 27., vanlige forfall kommer ikke før i mai.

Certes, j'ai maintenant avec le courrier des rapports tels que je puis fort bien attendre plusieurs jours avant d'ouvrir une lettre, mais, en ce moment précis, je n'attends rien: mon salaire a été viré le 27, et les échéances habituelles ne tombent pas avant le mois de mai.

Tora prøvde å forestille seg hvordan det var å være hoppe akkurat nå.

Tora essaya de se mettre à la place de la jument en ce moment précis.

Det skulle nok la seg ordne. Men akkurat nå var det utrygt.

On arrangerait cela, mais, pour l'instant, ce n'était guère prudent.

Jeg antar han ikke oppfatter seg selv som særlig attraktiv eller vellykket akkurat nå.

J'imagine qu'en ce moment précis il ne se sent ni très séduisant, ni particulièrement réussi.

Det fortelles blant annet at han målte høyden på en pyramide i Egypt ved å måle pyramidens skygge akkurat når hans egen skygge var like lang som ham selv.

On raconte entre autres qu'il calcula la hauteur d'une pyramide en Égypte en mesurant l'ombre de celle-ci au moment précis où l'ombre de son propre corps coïncida avec sa taille réelle.

Segnet om akkurat idet han skiftet gir for å rygge inn i garasjen.

Il s'était effondré au moment précis où il avait change de vitesse pour reculer dans le garage.

2. Uttrykk for sted

Hver gang noen kom eller gikk i døra, kjente hun trekken komme sigende og finne frem akkurat der buksekanten glapp og huden ble bar fordi hun hadde vokst så i sommer at strømpene var blitt for korte.

Chaque fois que la porte s'ouvrait, elle sentait le courant d'air, juste à l'endroit où la peau était nu, entre la culotte et des bas qui ne montaient plus jusqu'en haut parce qu'elle avait beaucoup grandi au cours de l'été.

3. *Sammenligning*

Til vanlig var mammas øyne store og grønne med et tynt, matt gardin for, akkurat som sommergardinene hos tante Rakel.

D'habitude, maman avait de grands yeux vert clair, qui se voilaient d'un mince rideau terne, tout à fait semblable aux rideaux d'été de tante Rakel.

Tora visste plutselig i et blink at alle sto rundt gjerdet og stirret på at hingsten pumpet ut og inn av hoppa, og at de kjente det rare, hemmelige suget i underlivet akkurat som hun.

Tora se rendit subitement compte qu'ils étaient tous là autour de l'enclos à observer les mouvements du cheval sur la jument et que, tout comme elle, ils ressentaient dans le bas du ventre une secrète et étrange aspiration.

Hun ble en del av hverdagen deres, akkurat som dyrene som trengte et minimum av stell, men ellers greide seg selv.

Elle fit partie du quotidien, exactement comme le bétail, qui demandait un minimum de soins, mais pour le reste était livré à lui même.

Den gule konvolutten var lagt direkte i postkassen akkurat som de to hvite konvoluttene.

L'enveloppe jaune avait été déposée directement dans la boîte aux lettres tout comme les deux enveloppes blanches.

"Det er ikke akkurat slik som det var lenger, Mikael."

"Les choses ne sont plus tout à fait comme avant, Mikael."

Han er på tokt hos fienden og gjør akkurat som han vil.

Il est en campagne chez l'ennemi et n' en fait qu' à sa tête.

Uansett hva Sofie gjorde, gjorde hun akkurat det samme.

Sophie avait beau faire, l'autre faisait exactement pareil.

Denne boken er da skrevet akkurat slik.

C'est exactement la façon dont ce livre est écrit.

Tora nølte akkurat så mye at mora snudde seg og viste det ansiktet som Tora minst av alt ville se i kveld.

Tora hésita tout juste assez pour que sa mère se retourne et exhibe le visage qu'elle avait le moins envie de lui voir ce soir-là.

I dette korpuset er det mange regelmessigheter som kan overføres til vår ordboksartikkel **akkurat**. Artikkelen vil både bli fyldigere og mer konsekvent. Det er først ved hjelp av et korpus at man ser hvor lite man har klart å tenke i stereo. Selv når man senere ikke har noe korpus til rådighet, kan man kanskje lære seg å tenke som om man hadde det. Spørsmålet man kan stille seg er om resultatet hadde blitt det samme hvis man hadde hatt et enspråklig korpus fra starten av. Det tror jeg imidlertid ikke. Den norske delen ville også da kunnet ha blitt mer konsekvent, men man ville ikke øyeblikkelig se hva man burde ta med pga. oversettelsesproblemer.

Korpuset kan også fremvise eksempler hvor oversetteren rett og slett har hoppet over den delen av setningen hvor oppslagsordet befinner seg:

En mann med et kontor, en leilighet, to telefoner og en bunke regninger som iallfall akkurat nå ble litt mindre for hver dag som gikk.
Un homme avec un bureau, un appartement, deux téléphones et un tas de factures qui s'amoncelaient au fil des jours...

Slike eksempler må man bare se bort fra.

Ved andre anledninger er det omskrevet for mye til at resultatet er klart nok til å brukes i en ordboksartikkel. Hvis brukeren skulle få noe utbytte av disse oversettelsesforslagene måtte det være i en form for konkordans hvor man kunne finne de oversettelsene som ligger utenfor det regelmessige.

"Det er jo ikke akkurat så mye å høre fra dere bortsett fra når dere liksom skal forberede meg på et eller annet nytt sprell."
"On ne peut pas dire que vous vous manifestiez tellement souvent. Sauf lorsqu'il s'agit de me préparer a quelque nouvelle calamité."

Vi er mer opptatt av hvordan de tenkte enn av akkurat hva de tenkte.
Il s'agit donc de nous concentrer davantage sur leur manière de penser que sur le contenu exact de leur pensée.

Nei takk, alt er utmerket, og hun går, mens jeg langsomt blir klar over at det jeg egentlig ønsker akkurat da, er at hun skal bli stående der og se på meg spise.
Non merci, c'est très bien comme ça. Sur quoi, elle s'en va, cependant que je me mets à regretter qu'elle ne reste pas là pour me regarder manger.

De vanskeligste tilfellene er når oversettelsen er veldig lik den som vi regner som regelmessig, men for en som har utgangsspråket for øye,

mangler det noe. Da må man undersøke om dette er typisk for visse oversettere. Har de kanskje ikke riktig forstått betydningen av det originale uttrykket? Eller er det slik at for en franskmann er det ikke noen forskjell om man sier *en ce moment* istedenfor *en ce moment précis*? Er det siste en overkonkretisering som ikke er fransk? (Jacobsen 1992:536). For å undersøke dette nærmere kan man konsultere et enspråklig fransk korpus for å se hva som egentlig blir brukt: *en ce moment précis* eller *en ce moment* osv.

"Du, hvor er du akkurat nå?"

"Dis donc, ou est-ce que tu es en ce moment?"

Nei, jeg kan ikke fjerne meg, gi opp alt dette akkurat nå.

Non, je ne peux pas m'en aller, abandonner tout ça maintenant.

Musikk har sjel, akkurat som folk.

La musique a une âme, comme les gens.

Ingenting kan bli til noe annet enn akkurat det det er.

Rien ne pouvait devenir autre chose que ce qu'il est.

Sofie visste ikke om hun hadde noen særlig tro på at det var akkurat jord, luft, ild og vann som alt var laget av.

Sophie ne savait pas au juste si elle devait vraiment croire que la terre, l'air, le feu et l'eau étaient à l'origine de tout ce qui est créé dans la nature.

Etter å ha gått igjennom korpus og plukket ut de tingene man vil putte inn i ordboksartikkelen, ser det ved første øyekast ut til at artikkelen må bli lengre. Heldigvis vil korpus også ofte gjøre det mulig å fjerne opplysninger som viser seg å være irrelevante. I ingen av eksemplene som er funnet i korpus har adverbet *précisément* blitt brukt, altså kan det fjernes fra artikkelen. (Derimot er adjektivet *précis* brukt, men det er her knyttet til *moment* i oversettelsene for *akkurat da/nå/når*, altså kan det ikke stå som selvstendig oversettelsesekvivalent.) Sannsynligvis bør et større korpus brukes for at man kan være sikker på hva som kan fjernes.

akkurat adv - (1) exactement, (særlig om tid) juste:

a- da/nå à/en ce moment précis; **a-når/idet** au moment précis où; **a- tidsnok til å** juste à temps pour; **han er akkurat kommet hjem** il vient juste de rentrer; **jeg skulle a- til å gå inn** j'allais juste entrer; **det varte a- en uke** ça a duré juste une semaine; **det koster a- 20 kroner** ça coûte

exactement 20 couronnes; **hodet mitt rekker ham a- til skulderen** ma tête lui venait juste à l'épaule; **det er a- de samme folkene** ce sont exactement les mêmes personnes; **det er a- det samme for meg** ça m'est complètement égal; **a- som** tout (*el* exactement) comme; **hun gjør a- som hun vil** elle n'en fait qu'à sa tête; **han er ikke a- noe geni** il n'est vraiment pas génial (2) interj: **var det slik det var?** – **akkurat!** cela s'est vraiment passé comme ça? – exactement! (*el* parfaitement!, absolument!)

Den delen av artikkelen som ubetinget er blitt bedre er den som skal beskrive bruken av *akkurat* i tidsuttrykk. For andre typer uttrykk er det enda ikke klart når man skal bruke de forskjellige oversettelses-ekvivalentene. Med et større tospråklig korpus ville det forhåpentligvis være lettere å finne ut mer om bruken av *juste* og *exactement*. Det er langt fra klart om man kan generalisere ut fra eksemplene som nå finnes i artikkelen. Her ville nok et enspråklig fransk korpus være til mer nytte for å se hvilke ord *juste* og *exactement* kollokerer med.

Litteratur

Sitert skjønnlitteratur

- Cornwell, Patricia 1993: *All that remains*. London: Warner Books
 Cornwell, Patricia 1993: *Et il ne restera que poussière ...* (overs. av Gilles Berton). Paris: Éditions du Masque
 Cornwell, Patricia 1995: *Det som blir igjen*. (overs. av Arne-Carsten Carlsen) Oslo: Den svarte serie, Gyldendal Norsk Forlag
 Faldbakken, Knut 1988: *Bad Boy*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag
 Faldbakken, Knut 1990: *Le Monarque*. (overs. av Éric Eydoux) Paris: Presses de la Renaissance
 Gaarder, Jostein 1991: *Sofies verden*. Oslo: Aschehoug
 Gaarder, Jostein 1995: *Le Monde de Sophie*. (overs. av Hélène Hervieu/Martine Laffon) Paris: Seuil
 Staalesen, Gunnar 1982: *Bukken til havresekken*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag
 Staalesen, Gunnar 1994: *Le loup dans la bergerie*. (overs. av Olivier Gouchet) Monaco: Éditions du Rocher
 Steen, Thorvald 1993: *Don Carlos*. Oslo: Tiden Norsk Forlag
 Steen, Thorvald 1994: *Don Carlos*. (overs. av Alain Gnaedig) Paris: Calmann-Lévy

- Wassmo, Herbjørg 1981: *Huset med en blinde glassveranda*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag
- Wassmo, Herbjørg 1987: *La véranda aveugle*. (overs. av Eric og Elisabeth Eydoux) Paris: Actes Sud
- Wassmo, Herbjørg 1989: *Dinas Bok*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag
- Wassmo, Herbjørg 1994: *Le Livre de Dina*. (overs. av Luce Hinsch) Paris: Gaïa Editions

Ordbøker

- Atkins 1994 = Corréard, Marie-Hélène/Grundy, Valerie (red.): *The Oxford-Hachette French Dictionary*. Oxford: Hachette/Oxford University Press
- Duval, Alan/Vivian Marr (red.) 1995: *Collins-Robert Comprehensive English-French French-English Dictionary*. HarperCollins Publishers og Dictionnaires le Robert
- Grundt, Lars Otto 1994: *Stor norsk-fransk ordbok*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget

Faglitteratur

- Baker, Mona 1995: Corpora in Translation studies. An Overview and Some Suggestions for Future Research. I: *Target* 7:2, 223–243
- Gellerstam, M. 1986: Translationese in Swedish novels translated from English. I: L. Wollin & H. Lindquist (red.): *Translation studies in Scandinavia*. Lund: CWK Gleerup, 88–95
- Hartmann, R.R.K. 1994: The Use of Parallel Text Corpora in the Generation of Translation Equivalents for Bilingual Lexicography. I: *Euralex 1994 Proceedings*. Amsterdam, 291–297
- Hofland, Knut 1995: A Program for Aligning English and Norwegian Sentences. Innlegg fra ALLC/ACH '95, Santa Barbara, 11.–15. juli 1995
- Jacobsen, Tove 1992: En type "bevegelsesverb" i norsk, og hvordan de er behandlet i noen norsk-franske ordbøker. I: Ruth Vadtvedt Fjeld (red.): *Nordiske studier i leksikografi. Rapport fra Konferanse om leksikografi i Norden 28.–31. mai 1991*. Oslo: Nordisk forening for leksikografi, 532–539
- Johansson, Stig/Hofland, Knut/Ebeling, Jarle 1996: Coding and aligning the English-Norwegian parallel corpus. I: Karin Aijmer, Bengt Altenberg, Mats Johansson (red.): *Languages in contrast. Papers from a Symposium on Text-based Cross-linguistic Studies, Lund, 4–5 March 1994*. Lund: Lund University Press, 87–112

- Johansson, Stig/Ebeling, Jarle: The English-Norwegian Parallel Corpus: Introduction and Applications. I: *Proceedings from XXVIII International Conference on Cross-language Studies and Contrastive Linguistics*.
- Salkie, Raphael 1995: Parallel Corpora, Translation equivalence and contrastive Linguistics. (Abstract for ACH/ALLC '95, 11–15. juli 1995 Santa Barbara
- Snell-Hornby, Mary 1984: Towards a Learners Bilingual Dictionary. I: Anthony Cowie (ed.): *The Dictionary and the Language Learner. Papers from the EURALEX seminar at the University of Leeds, 1–3 April 1983*. Tübingen: Niemeyer, 159–170
- Varantola, Krista 1994: The Dictionary User as Decision Maker. I: *Euralex 1994 Proceedings*. Amsterdam, 606–611
- Vinay J.P./Darbelnet J. 1958: *Stylistique comparée du français et de l'anglais*. Paris: Didier